

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Βιομηχανική μετάβαση προς μια πράσινη και ψηφιακή ευρωπαϊκή οικονομία: κανονιστικές απαιτήσεις και ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών»

(διερευνητική γνωμοδότηση)

(2021/C 56/02)

Εισηγήτρια: η κ. **Lucie STUDNIČNÁ**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 15.9.2020
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο όργανο	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Έγκριση από την ολομέλεια	2.12.2020
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	556
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	148/89/19

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Υφίστανται ορισμένες προϋποθέσεις προκειμένου η βιομηχανική μετάβαση προς μια πράσινη και ψηφιακή ευρωπαϊκή οικονομία να επιτύχει ένα βιώσιμο, δίκαιο και κοινωνικά αποδεκτό μέλλον στην Ευρώπη. Η πανδημία COVID-19 έχει καταστήσει πιο επιτακτική την ανάγκη για ευρύτερη και μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη πολιτικής σε όλα τα επίπεδα, καθώς και για τη θέσπιση ενός εύρωστου ρυθμιστικού πλαισίου και προτύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ειδικά στο κοινωνικό θεματολόγιο. Το σχέδιο δράσης που ανακοινώθηκε για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε αυτήν την προσπάθεια.

1.2. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να γίνει αντιληπτή η συμπληρωματικότητα μεταξύ της κλιματικής αλλαγής, των πολιτικών της κυκλικής οικονομίας και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, καθώς και να προβληθούν οι παράμετροι κυκλικότητας της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

1.3. Ο ρόλος των εργοδοτών, των επιχειρηματιών και της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών είναι καθοριστικής σημασίας για τη βιομηχανική μετάβαση. Καθώς η καινοτομία στην Ευρώπη προκύπτει κατά κανόνα από μικρές οντότητες, πρέπει να δοθεί έμφαση στη δημιουργία ενός ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στην προώθηση του δυναμικού των ΜΜΕ οι οποίες παρέχουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες βασισμένες στη γνώση. Αυτές οι οντότητες συχνά διαδραματίζουν πρωτοποριακό ρόλο στην τοποθέτηση των συναφών βιομηχανιών στην αγορά και αποτελούν αξιοπιστούς και ανθεκτικούς σε κρίσεις εργοδότες. Η πείρα των επιχειρήσεων και των οργανισμών της κοινωνικής οικονομίας θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθεί: οι φορείς αυτοί δραστηριοποιούνται κυρίως σε τομείς που επηρεάζονται τόσο από την πράσινη, όσο και από την ψηφιακή μετάβαση. Ως εκ τούτου, πρέπει να προωθηθούν οι επιχειρηματικές δραστηριότητές τους και οι διαδικασίες κοινωνικής καινοτομίας που εφαρμόζουν.

1.4. Θα πρέπει να θεσπιστεί με συνεκτικό τρόπο ένας μηχανισμός για τη διοχέτευση χρηματοδοτικών πόρων του ιδιωτικού τομέα σε επενδύσεις που συμμορφώνονται με τα περιβαλλοντικά, τα κοινωνικά και τα σχετικά με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) κριτήρια. Ως εκ τούτου, οι στρατηγικές για την Τραπεζική Ένωση, την Ένωση Κεφαλαιαγορών, τη βιώσιμη χρηματοδότηση, την ψηφιακή χρηματοδότηση και τις ΜΜΕ αλληλοενισχύονται και δικαιολογούν τη διοχέτευση κεφαλαίων στα πιο παραγωγικά έργα, σε μια οικονομία στην οποία έως και το 80 % των χρηματοδοτικών της αναγκών εξαρτάται από τον τραπεζικό τομέα.

1.5. Για μια ανθεκτική, βιώσιμη, δίκαιη και ευημερούσα Ευρώπη απαιτείται ένα ρυθμιστικό πλαίσιο ικανό να βελτιώσει τη διαδικασία δίκαιης μετάβασης λαμβάνοντας υπόψη τις ηθικές επιπτώσεις και το δημόσιο συμφέρον σε τομείς όπως η προστασία των καταναλωτών, η υγεία, η ασφάλεια και η ποιότητα. Η ΕΟΚΕ συνιστά στα ευρωπαϊκά και εθνικά θεσμικά όργανα να εισαγάγουν νέες δομές διακυβέρνησης που θα διασφαλίζουν την ενεργό συμμετοχή των φορέων της τοπικής οικονομίας, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών στον σχεδιασμό και την εφαρμογή δίκαιων μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι μεταβάσεις θα είναι κοινωνικά δίκαιες. Μία από τις βασικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης για την εφαρμογή και την παρακολούθηση της προόδου κοινωνικά δίκαιων μεταβάσεων είναι το Ευρωπαϊκό εξάμηνο. Η ΕΟΚΕ συνιστά να ενσωματωθούν στο Ευρωπαϊκό εξάμηνο νέοι, βελτιωμένοι, μετρήσιμοι και συμπληρωματικοί κοινωνικοί, οικονομικοί και περιβαλλοντικοί δείκτες για την παρακολούθηση και επιθεώρηση των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

1.6. Ο ρόλος των περιφερειών πρέπει να ενισχυθεί στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο μετάβασης. Το βάρος δίνεται κυρίως στον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, στην εντόνως τοπική προσέγγιση, στην έξυπνη εξειδίκευση και στο θεματολόγιο για το ανθρώπινο κεφάλαιο, όπως επίσης και στην ισορρόπηση των μακροπρόθεσμων φιλοδοξιών μετάβασης με τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες.

1.7. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι τα μέσα χρηματοδότησης και υποστήριξης δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη μετάβαση σε επίπεδο ΕΕ, πρέπει να συμπληρώνονται από εθνικούς πόρους, με τον απαραίτητο συντονισμό ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης. Προκειμένου να εξασφαλιστεί επαρκής χρηματοδότηση, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης ένα ευρύτερο φάσμα ιδίων πόρων.

1.8. Το θεματολόγιο για το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις της επιτυχούς μετάβασης. Απαιτείται η συνεργασία ενός αριθμού παραγόντων —όπως εκπαιδευτικά ιδρύματα, εργοδότες, συνδικάτα, δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, ΜΚΟ και επαγγελματικές οργανώσεις— όσον αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την προορατική εκτίμηση όλων των μελλοντικών, νέων και παλαιών, αναγκών σε δεξιότητες.

1.9. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το σχέδιο δράσης που ανακοινώθηκε για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το σχετικό κεκτημένο της ΕΕ στο εργατικό δίκαιο θα πρέπει να ενισχυθεί ώστε να υποστηρίξει καλύτερα τη δίκαιη μετάβαση για τους εργαζομένους. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να καθορίζει ένα ελάχιστο όριο δικαιωμάτων σε επίπεδο ΕΕ, όπως: το δικαίωμα στην υγεία και την ασφάλεια που καλύπτει όλους τους εργαζομένους και τις νέες μορφές εργασίας· τα δικαιώματα ενημέρωσης, διαβούλευσης, συναπόφασης και συμμετοχής, τα οποία δεν περιορίζονται μόνο σε καταστάσεις μετάβασης· τα δικαιώματα ανάπτυξης δεξιοτήτων· τα ελάχιστα πρότυπα για την ασφάλιση ανεργίας· τον κατώτατο μισθό· και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις.

2. Γενικές παρατηρήσεις και μακρόπνοη προσέγγιση

2.1. Η παρούσα διερευνητική γνωμοδότηση ζητήθηκε από την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως συμβολή στο επικείμενο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επόμενη Κοινωνική διάσκεψη κορυφής της ΕΕ, η οποία έχει προγραμματιστεί για τον Μάιο του 2021 στο Πόρτο.

2.2. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι έχουν έρθει αντιμέτωποι με τις τεράστιες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Πολλές επιχειρήσεις καταρρέουν, χάνουμε θέσεις εργασίας και τα νοικοκυριά χάνουν τα μέσα βιοπορισμού τους. Παρά τα άνευ προηγουμένου μέτρα οικονομικής διάσωσης που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων των μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας που εφαρμόστηκαν σε εργαζομένους και εταιρείες, οι οικονομικές προβλέψεις παρουσιάζουν μια πολύ ανησυχητική εικόνα. Η οικονομία της ΕΕ προβλέπεται να συρρικνωθεί κατά 8,3 % το 2020 και να αυξηθεί κατά 5,8 % το 2021. Επίσης, η ανάπτυξη το 2021 θα είναι ελαφρώς ασθενέστερη από όσο προβλεπόταν την άνοιξη (1). Τα κράτη μέλη εμφανίζουν χρέη ρεκόρ, ενώ η ΕΕ έχει αναλάβει κοινό χρέος για πρώτη φορά. Επίσης, δεν γνωρίζουμε τις επιπτώσεις του Brexit.

2.3. Πρέπει να εντοπιστούν και να στηριχθούν οι καίριες βιομηχανίες και τομείς, από το ανθρώπινο δυναμικό έως την έρευνα, προκειμένου να αναπτυχθεί μια ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική που θα προστατεύει τους εν λόγω στρατηγικούς τομείς εντός της αγοράς και θα εγγυάται την ασφάλεια του εφοδιασμού με ζωτικούς πόρους. Η βιομηχανική πολιτική της Ευρώπης θα πρέπει να λειτουργήσει ως γενικό πλαίσιο συντονισμού όλων των διαφόρων ευρωπαϊκών πολιτικών με συνεκτικό και ολοκληρωμένο τρόπο για την εξασφάλιση συνεργειών. Στο πλαίσιο ενός τέτοιου μετασχηματισμού, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να χαράξει την πορεία και τα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν τις πολιτικές τους με αυτές της ΕΕ. Αυτό δεν σημαίνει μικροδιαχείριση, αλλά ευθυγράμμιση των πολιτικών έτσι ώστε να είναι συνεκτικές και να ενθαρρύνουν τον μετασχηματισμό. Αυτή η διαδικασία θα είναι δυνατή μόνο με την ενεργό συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων. Χωρίς «κοινωνική συμφωνία» που θα βασίζεται στη δημοκρατική και ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών της ΕΕ, δεν θα υπάρξει Πράσινη Συμφωνία επωφελής για όλους.

2.4. Θα πρέπει να θεσπιστεί με συνεκτικό τρόπο ένας μηχανισμός για τη διοχέτευση χρηματοδοτικών πόρων του ιδιωτικού τομέα σε επενδύσεις που συμμορφώνονται με τα περιβαλλοντικά, τα κοινωνικά και τα σχετικά με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) κριτήρια. Ως εκ τούτου, οι στρατηγικές που αφορούν την Τραπεζική Ένωση, την Ένωση Κεφαλαιαγορών, τη βιώσιμη χρηματοδότηση, την ψηφιακή χρηματοδότηση και τις ΜΜΕ αλληλοενισχύονται και δικαιολογούν τη διοχέτευση κεφαλαίων σε πιο παραγωγικά έργα, σε μια οικονομία της οποίας οι χρηματοδοτικές ανάγκες εξαρτώνται έως και 80 % από τον τραπεζικό τομέα.

2.5. Σε αυτό το πλαίσιο, έχει αναδειχθεί σε σχέση με την περιβαλλοντική και τεχνολογική αλλαγή ο όρος «δίκαιη μετάβαση». Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η δίκαιη μετάβαση αποτελεί βασική συνιστώσα τόσο του προϋπολογισμού όσο και του σχεδίου ανάκαμψης που υφείλεται να προχωρήσει για μια πιο πράσινη ευρωπαϊκή οικονομία. Είναι, επομένως, απαραίτητη μια διευρυμένη αντίληψη της δίκαιης μετάβασης (που θα υπερβαίνει τις βασισμένες στον άνθρακα οικονομίες) ώστε να υλοποιείται πλήρως ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων (2), με βάση μια νέα κοινωνική σύμβαση, ενώ θα δίνεται ώθηση για μεταρρυθμίσεις σε σχέση με τα συστήματα αναδιανομής, την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και την ισότητα των φύλων. Ιδιαίτερα σημαντικές σε σχέση με την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων είναι: οι θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας για όλους· η

(1) EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences (Θερινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2020: Μια ακόμα βαθύτερη ύφεση με μεγαλύτερες αποκλίσεις).

(2) EE C 364 της 28.10.2020, σ. 1.

πρόσβαση, ειδικά των ευάλωτων ομάδων, σε εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στη διά βίου μάθηση· η ίση πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και σε κοινωνικές υπηρεσίες για όλους· η κοινωνική προστασία· και η ένταξη ευάλωτων ομάδων, όπως οι μακροχρόνια άνεργοι, οι γυναίκες, οι νέοι, οι μετανάστες και τα άτομα με αναπηρία. Όλοι αυτοί οι σημαντικοί στόχοι μπορούν να επιτευχθούν με βάση μια ευημερούσα οικονομία, την προσφορά νέων θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης από τους εργοδότες και τις αναγκαίες επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες.

2.6. Οι χώρες και οι περιφέρειες που βρίσκονται σε βιομηχανική μετάβαση συνήθως αντιμετωπίζουν προκλήσεις στον εκσυγχρονισμό της βιομηχανικής τους βάσης, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, στην αντιστάθμιση των απωλειών θέσεων εργασίας σε βασικούς τομείς και στην αύξηση της χαμηλής παραγωγικότητας που περιορίζει την αύξηση του εισοδήματος. Συνολικά, θα υπάρξει όφελος από την πράσινη και τεχνολογική πρόοδο και τις σχετικές εξελίξεις — ωστόσο, ορισμένες περιοχές και ομάδες του πληθυσμού, ιδίως ευάλωτες ομάδες όπως άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, Ρομά και μετανάστες, κινδυνεύουν να μείνουν στο περιθώριο. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με τους μακροπρόθεσμους μετασχηματισμούς απαιτείται πρόβλεψη των αλλαγών και ενεργός διαχείριση της μετάβασης εκ μέρους των φορέων χάραξης πολιτικής, των κοινωνικών εταίρων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των βασικών ενδιαφερομένων σε αυτές τις χώρες και περιοχές. Ο κοινωνικός διάλογος, η ενημέρωση, η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων και των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους, συμπεριλαμβανομένων των οργάνων λήψης αποφάσεων (συμβούλια και εποπτικά συμβούλια) διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αντιμετώπιση και την επιρροή στη λήψη εταιρικών αποφάσεων, ώστε η διαχείριση των μεταβάσεων να γίνεται με μελλοντοστραφή τρόπο. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει και να αναπτύξει την κοινωνική διάσταση της μελλοντικής επικαιροποιημένης βιομηχανικής στρατηγικής.

2.7. Η αντιμετώπιση της πανδημικής κρίσης και η επιτυχής βιομηχανική μετάβαση είναι προς το συμφέρον όλων των ομάδων ενδιαφερομένων και απαιτεί κοινή προσπάθεια και κοινούς στόχους (όπως μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των επιχειρήσεων), και αποτελεσματικό κοινωνικό διάλογο σε κλίμα εμπιστοσύνης, καθώς και μια θετική στάση. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ορθή και, συνεπώς, βιώσιμη διοίκηση των επιχειρήσεων, με την από κοινού πρόβλεψη των αλλαγών, πρέπει να βασίζεται στα δοκιμασμένα ελάχιστα κανονιστικά πρότυπα της εσωτερικής αγοράς, με τη φωνή των εργαζομένων να εκφράζεται μέσω της ενημέρωσης, της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων στα συμβούλια των εταιρειών.

2.8. Η ψηφιοποίηση και ο αυτοματισμός έχουν και θετικά και αρνητικά αποτελέσματα για την οικονομία και την κοινωνία. Για την εν λόγω μετάβαση απαιτείται αφενός ρυθμιστικό πλαίσιο που θα συμβαδίζει με τον ρυθμό του τεχνολογικού μετασχηματισμού και, αφετέρου, πρόβλεψη των επερχόμενων αλλαγών με τη συμμετοχή, για παράδειγμα, των κοινωνικών εταίρων. Τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων και τα συμβούλια εργαζομένων των ευρωπαϊκών εταιρειών μπορούν να χρησιμεύσουν ως θετικό πρότυπο υποχρεωτικής διασυννοριακής συμμετοχής των εργαζομένων όσον αφορά την εξισορρόπηση των συμφερόντων και την αναζήτηση λύσεων σε πνεύμα κοινωνικής εταιρικής σχέσης. Αυτό προϋποθέτει την εξασφάλιση της κατάρτισης των εργαζομένων και τη διαπραγμάτευση συλλογικών συμβάσεων με σκοπό την υποστήριξη της αυτονομίας στην εργασία και τη διασφάλιση μιας καλής ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Η ψηφιοποίηση και η οικονομία του διαδικτύου είχαν επίσης ως αποτέλεσμα την εμφάνιση νέων μορφών εργασίας, όπως η εργασία σε πλατφόρμες, οι οποίες δεν προσφέρουν στους εργαζομένους καμία κοινωνική και εργασιακή ασφάλεια, ενώ συχνά οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε ιδιαίτερα επισφαλείς συνθήκες και με ασαφές καθεστώς. Οι συνθήκες εργασίας και το καθεστώς τους πρέπει να εναρμονιστούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να ενθαρρυνθούν η δίκαιη κινητικότητα και η ένταξη στην εσωτερική αγορά⁽³⁾. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαία τη δημιουργία ασφάλειας δικαίου για τους εργαζομένους, καθορίζοντας το νομικό καθεστώς εργασίας που θα διέπει την οικονομία των ψηφιακών πλατφορμών. Η χαμηλή ή ανύπαρκτη πρόσβαση σε κοινωνική προστασία συνεπάγεται κόστος, όχι μόνο για τους ίδιους τους εργαζομένους, αλλά και για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

2.9. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός συνεπάγεται επίσης δυνητικούς κινδύνους σε πεδία όπως η χρηματοοικονομική σταθερότητα, το οικονομικό έγκλημα και η προστασία των καταναλωτών. Οι εν λόγω κίνδυνοι ενδέχεται να αυξηθούν περαιτέρω λόγω του κατακερματισμένου ρυθμιστικού τοπίου στην ΕΕ και των ανομοιογενών παγκόσμιων εξελίξεων στη ρύθμιση του τομέα. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο η ΕΕ να δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο και σταθερό κανονιστικό πλαίσιο σε αυτόν τον τομέα. Συνιστά επίσης στην ΕΕ να δρομολογήσει εκ νέου την πρωτοβουλία της για τη φορολόγηση μεγάλων ψηφιακών εταιρειών⁽⁴⁾.

2.10. Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προετοιμάζονται επαρκώς για την αγορά εργασίας, καθώς οι οικονομικές αλλαγές που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη θα είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και την ευρύτερη οικονομική επιτυχία της Ευρώπης. Οι νέες και υψηλότερες δεξιότητες, που αφορούν και τους χειρόνακτες εργαζόμενους, αποτελούν πρόκληση για τα συστήματα μαθητείας. Οι υψηλότερες δεξιότητες απαιτούν περισσότερη επαγγελματική κατάρτιση σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σε αντίθεση με τα άριστα σχεδιασμένα συστήματα αρχικής μαθητείας, η έλλειψη εθνικών

⁽³⁾ ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 173.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 6.

πλαισίων και ο ποιοτικός έλεγχος αποτελούν ζητήματα προς αντιμετώπιση, ενώ το ίδιο ισχύει και για την εξέλιξη από την αρχική μαθητεία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στο μέλλον θα προκύψει η ανάγκη συνεργασίας και καινοτομίας, τόσο από την κοινωνία των πολιτών όσο και από τις κυβερνήσεις, σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου να θεσπιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού όπως απαιτούν οι οργανώσεις που εκπροσωπούνται στην ΕΟΚΕ⁽⁵⁾.

2.11. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η ψηφιακή τεχνολογία και οι εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης θα πρέπει να είναι ανθρωποκεντρικές και να ωφελούν την κοινωνία μας στο σύνολό της, υποστηρίζει δε τη θέσπιση ενός κανονιστικού πλαισίου για την τεχνητή νοημοσύνη. Δεν πρέπει να υπάρχει αντίσταση ούτε στην πράσινη ούτε στην ψηφιακή μετάβαση, και η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει την ανάπτυξη συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης προσανατολισμένων σε συγκεκριμένες εφαρμογές προκειμένου να επιταχυνθούν τόσο η οικολογική όσο και η κλιματική μετάβαση⁽⁶⁾.

3. Καινοτομία

3.1. Προβλέπεται να υπάρξουν σημαντικές ανάγκες καινοτομίας: από τη δημιουργία και την επιτάχυνση νέων διεργασιών παραγωγής με χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές (πολλές από τις οποίες απαιτούν θεμελιωδώς διαφορετικούς τρόπους σχεδιασμού και παραγωγής, παράλληλα με νέες πρώτες ύλες και/ή νέες βασικές βιομηχανικές διαδικασίες) έως την καινοτομία όχι μόνο στις πιο κυκλικές αλυσίδες αξίας των βιομηχανιών βασικών υλικών, αλλά και στα ενεργειακά συστήματα που τις τροφοδοτούν. Επιπλέον, οι πλέον υποσχόμενες τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα πρέπει να αποδειχθούν βιομηχανικής κλίμακας. Αυτό θα απαιτήσει πολιτικές ταχείας στήριξης με σκοπό την εισαγωγή και προώθηση της κλιμάκωσης, έως το 2030 το αργότερο, νέων διαδρομών παραγωγής και νέων χρήσεων των υλικών, που θα εγγυώνται χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές.

3.2. Όσον αφορά τους απαραίτητους μετασχηματισμούς για την επίτευξη δικαιής μετάβασης σε ολόκληρη την ΕΕ, απαιτείται ένα κοινό πλαίσιο για την κινητοποίηση των κυβερνήσεων, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών σε σχέση με στοχοθετημένη επίλυση προβλημάτων. Η κοινωνική καινοτομία θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε αυτήν τη διαδικασία. Εν προκειμένω, σημαντικό βήμα θα ήταν η χάραξη διατομεακής στρατηγικής της ΕΕ για την κοινωνική καινοτομία, η αυξημένη αναγνώριση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, καθώς επίσης η δοκιμή και ίσως η χρήση των επιχειρηματικών τους μοντέλων. Αυτό θα βοηθούσε στην ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος επιδοτούμενου πειραματισμού σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

4. Προώθηση της επιχειρηματικότητας και συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα

4.1. Η προώθηση της επιχειρηματικότητας και η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα ως κινητήρα διαρθρωτικών αλλαγών διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη βιομηχανική μετάβαση. Πολλά εμπόδια για την καινοτόμο επιχειρηματικότητα εξακολουθούν να υφίστανται στους κλάδους όπου είναι ισχυρή η βιομηχανική κληρονομιά: συγκεκριμένα, παρατηρούνται χαμηλά επίπεδα νεοφυών και αναπτυσσόμενων νέων επιχειρήσεων, αδύναμο πνεύμα επιχειρηματικότητας, καθώς και έλλειψη καινοτομίας και αποτελεσματικά συνδεδεμένων δικτύων γνώσης.

4.2. Καθώς η καινοτομία στην Ευρώπη προκύπτει κατά κανόνα από μικρές οντότητες, πρέπει να δοθεί έμφαση στην προώθηση του δυναμικού των ΜΜΕ οι οποίες παρέχουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες βασισμένες στη γνώση, όπως οι υπηρεσίες των ελεύθερων επαγγελματιών, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τη χρηματοδότηση. Αυτές οι οντότητες συχνά διαδραματίζουν πρωτοποριακό ρόλο στην τοποθέτηση των συναφών βιομηχανιών στην αγορά και αποτελούν αξιόπιστους και ανθεκτικούς σε κρίσεις εργοδότες.

4.3. Οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί της κοινωνικής οικονομίας, παράγοντες ενός τομέα που έχει επιδείξει μεγάλη ανθεκτικότητα στην κρίση COVID-19 και έχει συμβάλει στην άμβλυση των επιπτώσεων της εν λόγω κρίσης, δραστηριοποιούνται κυρίως σε πεδία που επηρεάζονται από την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση. Ως εκ τούτου, πρέπει να διασφαλιστεί η προώθηση των δραστηριοτήτων τους και των διαδικασιών κοινωνικής καινοτομίας που εφαρμόζουν.

5. Ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών

5.1. Η ΕΟΚΕ υπογράμμισε ότι «Οι αλλαγές που προκαλούν οι νέες τεχνολογίες, η τεχνητή νοημοσύνη και τα μαζικά δεδομένα στις παραγωγικές διαδικασίες και στην οικονομία γενικότερα, θα αλλάξουν ριζικά και την αγορά εργασίας» και ότι είναι σημαντικό «αυτές οι διαδικασίες αλλαγής να συντελούνται στο πλαίσιο ενός γόνιμου κοινωνικού διαλόγου και με σεβασμό των δικαιωμάτων και της ποιότητας ζωής των εργαζομένων»⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Μελέτη της ΕΟΚΕ με τίτλο *Finding a new consensus on European civil society values and their evaluation* («Εξέυρεση νέας συναίνεσης όσον αφορά τις αξίες της κοινωνίας των πολιτών της ΕΕ και την αξιολόγησή τους»)

⁽⁶⁾ ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 64.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 353 της 18.10.2019, σ. 6.

5.2. Η στενή συνεργασία μεταξύ των κύριων τοπικών/περιφερειακών ενδιαφερομένων φορέων είναι απαραίτητη για τον προσδιορισμό των πιο βιώσιμων εφαρμογών και τη μεγιστοποίηση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Οι καλές πρακτικές των κοινωνικών εταιρών σε όλα τα επίπεδα βάσει συλλογικών συμβάσεων, οι οποίες δημιουργούν ίσους όρους ανταγωνισμού για τους οικονομικούς ανταγωνιστές σε έναν τομέα ή μια περιοχή, αποτελούν σημείο αναφοράς για την προώθηση μιας στρατηγικής δίκαιης μετάβασης όσον αφορά την απαλλαγή από τον άνθρακα και άλλους στόχους της πολιτικής για το κλίμα ⁽⁸⁾.

6. Διασφάλιση δίκαιης μετάβασης: κανονιστικές απαιτήσεις και απαιτήσεις διακυβέρνησης

6.1. Η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία συνεπάγεται ένα σύνολο πολύπλοκων προκλήσεων διακυβέρνησης για τους φορείς χάραξης πολιτικής. Μία από αυτές είναι να βρεθεί η χρυσή τομή μεταξύ της στρατηγικής παραμέτρου της μετάβασης, που έχει μακροπρόθεσμο χαρακτήρα, και της ανάγκης δράσης σε βραχυπρόθεσμο πλαίσιο. Η μετάβαση χρειάζεται μεν μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό και χάραξη πολιτικής, απαιτεί δε την ικανότητα να λαμβάνονται υπόψη οι εκλογικοί κύκλοι και να ικανοποιούνται οι προσδοκίες των κυβερνήσεων και άλλων ενδιαφερομένων φορέων για απτά αποτελέσματα από την υλοποίηση των έργων.

6.2. Μία από τις βασικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης για την εφαρμογή και παρακολούθηση της προόδου κοινωνικά δίκαιων μεταβάσεων είναι το Ευρωπαϊκό εξάμηνο. Είναι εξαιρετικά σημαντική η συνεχής διενέργεια αξιολόγησης των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών σε κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό εξάμηνο έχει αναπτύξει σταδιακά μια πιο κοινωνική διάσταση, ωστόσο συνεχίζουν να κυριαρχούν οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές του διαστάσεις. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ προτείνει την ενσωμάτωση νέων, βελτιωμένων, μετρήσιμων και συμπληρωματικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών δεικτών στο Ευρωπαϊκό εξάμηνο για την παρακολούθηση και εποπτεία όλων των πτυχών του ευρωπαϊκού πύλωνα κοινωνικών δικαιωμάτων και των αρχών του, καθώς και των 17 ΣΒΑ ⁽⁹⁾, τη δημιουργία συνεργειών με τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων εισάγοντας την έννοια της βιώσιμης οικονομίας ευημερίας για όλους ⁽¹⁰⁾, καθώς και στοχευμένες κοινωνικές και περιβαλλοντικές ειδικές συστάσεις ανά χώρα ⁽¹¹⁾. Το εξάμηνο έχει επίσης επανασχεδιαστεί ώστε να επιτρέψει αυξημένη δράση υποστήριξης της ανάκαμψης, η οποία, σύμφωνα με την ΕΟΚΕ, δύναται επίσης να συμβάλει στην ανανέωση ολόκληρου του μηχανισμού διακυβέρνησης της ΕΕ ώστε να λειτουργεί ως κατευθυντήρια δύναμη για την επιβίωση της δημοκρατίας και την ανοδική σύγκλιση εντός της ΕΕ.

6.3. Για να είναι ολοκληρωμένη η ανάλυση των συνεργειών και των συμβιβασμών μεταξύ των στόχων, των πρωτοβουλιών και των συστάσεων που προτείνονται από την ΕΕ στους διάφορους τομείς πολιτικής του εξαμήνου, απαιτούνται υψηλός βαθμός ολοκλήρωσης, συνοχής και συντονισμού πολιτικής μεταξύ των διαφόρων θεσμικών φορέων που είναι υπεύθυνοι για τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πολιτικές, καθώς και βελτίωση των αναλυτικών ικανοτήτων τους.

6.4. Επιπλέον, για να αντισταθμιστεί η θεσμική ανισορροπία στην οικονομική και κοινωνική διακυβέρνηση, η ΕΟΚΕ συνιστά τη χρήση ενός «χρυσού κανόνα» ⁽¹²⁾ κατά την εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ, ο οποίος να εξαιρεί τις δημόσιες επενδύσεις από τον υπολογισμό του ελλείμματος και να λαμβάνει υπόψη του τη βιωσιμότητα των ισχυόντων επιπέδων χρέους, προκειμένου να διασφαλιστούν η σύγχρονη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και οι οικολογικές, εκπαιδευτικές και τεχνολογικές υποδομές, και να αποφευχθεί μια άνευ προηγουμένου ύφεση ⁽¹³⁾.

6.5. Ομοίως, η ΕΟΚΕ επικροτεί την αναστολή του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ζητεί την αναστολή του ⁽¹⁴⁾ με γνώμονα τη διασφάλιση της σταθερότητας και ανάπτυξης για την υποστήριξη της ανάκαμψης και της μετάβασης της βιομηχανίας της ΕΕ σε μια κλιματικά ουδέτερη κυκλική και ψηφιακή οικονομία.

7. Προϋποθέσεις για τη βιομηχανική μετάβαση των περιφερειών

7.1. Η βιομηχανική μετάβαση πραγματοποιείται υπό διάφορες μορφές, καθιστώντας δύσκολη την προσέγγιση «μία πολιτική για όλους» όσον αφορά την ανάπτυξη νέων βιομηχανικών οδών. Η «μη αναστρέψιμη» μείωση της οικονομικής παραγωγής και της απασχόλησης θα οδηγήσει ορισμένους οικονομικούς τομείς σε ύφεση και άλλους σε ριζική αναδιάρθρωση. Αυτή η μετάβαση θα απαιτήσει μια ολοκληρωμένη πολιτική προσέγγιση και μαζικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις και πρέπει να συνοδεύεται από εύρυθμα λειτουργούσες τοπικές και περιφερειακές αγορές εργασίας.

⁽⁸⁾ Συμφωνία-πλαίσιο για τη δίκαιη μετάβαση στον τομέα της εξόρυξης άνθρακα και τη βιώσιμη ανάπτυξη των μεταλλευτικών κοινοτήτων, για την περίοδο 2019-2027 (Ισπανία)· Θέσεις εργασίας για το κλίμα (Πορτογαλία)· Συμφωνία κοινωνικών εταιρών για τη δίκαιη μετάβαση και την κλιματική αλλαγή (Ελλάδα)· Thyssenkrupp Steel Europe: Μελλοντικό σύμφωνο για τον χάλυβα 20-30 [Γερμανία (Μάρτιος 2020)].

⁽⁹⁾ ΕΕ C 120 της 14.4.2020, σ. 1.

⁽¹⁰⁾ Charveriat, C. και Bodin, E. (2020), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy* (Υλοποίηση της Πράσινης Συμφωνίας: ο ρόλος ενός μεταρρυθμιζόμενου Ευρωπαϊκού εξαμήνου στο πλαίσιο μιας νέας στρατηγικής για τη βιώσιμη οικονομία).

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 1.

⁽¹²⁾ ΕΕ C 311, της 18.9.2020, σ. 1.

⁽¹³⁾ ΕΕ C 311, της 18.9.2020, σ. 1.

⁽¹⁴⁾ ΕΕ C 311, της 18.9.2020, σ. 1.

7.2. Ο συνδυασμός της μακροπρόθεσμης μεταβατικής φιλοδοξίας με τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες μπορεί να είναι πρόκληση, διότι μπορεί να μην είναι εύκολο να επιτευχθεί η δημόσια έγκριση για μέτρα πολιτικής που έχουν περιορισμένο άμεσο αποτέλεσμα. Αυτό φέρνει σε δύσκολη θέση τις περιφέρειες σε βιομηχανική μετάβαση. Από τη μία πλευρά, είναι ανάγκη να δράσουν άμεσα λόγω της ύφεσης των παραδοσιακών βιομηχανιών ώστε να αντιμετωπίσουν ζητήματα όπως η αυξημένη ανεργία, οι απώλειες εισοδήματος και η επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης για τμήματα του πληθυσμού, ιδιαίτερα όσον αφορά τις μειονεκτούσες και ευάλωτες ομάδες, όπως είναι τα άτομα με αναπηρία και οι ηλικιωμένοι. Από την άλλη, πρέπει να αναλάβουν δράση για να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας, όπως η προσέλκυση βιομηχανικών κλάδων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας, η δημιουργία και/ή η προσέλκυση νέων εταιρειών και επιχειρηματικών μοντέλων και η βελτιωμένη εφαρμογή των τεχνολογιών διάδοσης. Τα λάθη στην υλοποίηση των εν λόγω δράσεων έχουν πολιτικές συνέπειες, οι οποίες ενδέχεται επίσης να επηρεάσουν την υποστήριξη της δράσης για το κλίμα. Η ανάπτυξη των ακροδεξιών κινημάτων στην Ευρώπη και αλλού μπορεί εν μέρει να οφείλεται στην αποβιομηχάνιση και στην υστέρηση ολόκληρων περιοχών⁽¹⁵⁾.

8. Συνάντηση με τις περιφέρειες σε βιομηχανική μετάβαση: κύρια αποτελέσματα

8.1. Ο ρόλος των περιφερειών στη διαδικασία μετάβασης θα πρέπει να ενισχυθεί στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο. Η συμμετοχή των περιφερειακών διοικήσεων θα μπορούσε να συμβάλει στη δημιουργία των απαραίτητων οικοσυστημάτων για μια επιτυχημένη μετάβαση. Ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός, η ισχυρή τοπική προσέγγιση, η έξυπνη εξειδίκευση και το θεματολόγιο για το ανθρώπινο κεφάλαιο αναφέρονται ως προϋποθέσεις αυτής της διαδικασίας.

8.2. Αρκετές περιφέρειες στην Ευρώπη — ιδίως οι περιφέρειες άνθρακα και χάλυβα — έχουν ήδη υποβληθεί σε μετάβαση είτε για οικονομικούς λόγους είτε λόγω εφαρμογής του θεματολογίου για το κλίμα. Η κύρια προϋπόθεση για την επιτυχή μετάβαση είναι μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς, προσανατολισμένη στην πρόληψη, προκειμένου να διασφαλιστεί ένα αξιοπρεπές μέλλον στους ανθρώπους. Αυτό περιλαμβάνει τον σχεδιασμό ενός ρεαλιστικού χάρτη πορείας, τη δημιουργία της απαραίτητης ερευνητικής υποδομής και την παροχή τεχνολογικών, καινοτόμων, ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, καθώς και την απαραίτητη χρηματοδότηση. Για να εξασφαλιστεί η κατάλληλη χρηματοδότηση, τα ευρωπαϊκά μέσα που σχεδιάζονται για τη στήριξη αυτών των περιοχών (π.χ. το Ευρωπαϊκό Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης) δεν θα πρέπει να αντικαθιστούν τις εθνικές προσπάθειες.

9. Χρηματοδότηση και υποστήριξη δραστηριοτήτων και έργων μετάβασης σε επίπεδο ΕΕ

9.1. Η διαδικασία της βιομηχανικής μετάβασης δύναται να προσφέρει τεράστιες ευκαιρίες, ωστόσο, για την αξιοποίησή τους, απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις σε προηγμένη παραγωγή και σε προσβάσιμες υποδομές, καθώς επίσης σε έρευνα και καινοτομία. Συνεπάγεται επίσης ένα αρχικό κόστος, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται παροχές αναπλήρωσης εισοδήματος και δαπάνες για την απόκτηση δεξιοτήτων ή την επανειδίκευση των εργαζομένων.

9.2. Υπάρχουν ήδη πολλά μέσα, σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο, για την υποστήριξη δραστηριοτήτων και έργων που σχετίζονται με τη μετάβαση. Ο στόχος της επίτευξης δίκαιης μετάβασης περιλαμβάνεται εκ νέου στο σχέδιο ανάκαμψης της ΕΕ. Ωστόσο, πολύ συχνά, τα μέτρα στήριξης της πολιτικής σχεδιάζονται και εκτελούνται ανεξάρτητα, σε διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης, με ελάχιστο ή καθόλου συντονισμό, και ελάχιστη παρακολούθηση και αξιολόγηση.

9.3. Η ΕΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αυξήσουν και να διαθέσουν επαρκή χρηματοδότηση για επενδυτικές ανάγκες στο ΠΔΠ 2021-2027, προκειμένου να επιτευχθεί μια πραγματική και ριζική πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Για να επιτευχθεί επαρκής χρηματοδότηση, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης τη διεύρυνση του φάσματος των ιδίων πόρων, ενδεχομένως λαμβάνοντας μέτρα όπως ο φόρος ψηφιακών υπηρεσιών, η κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών και ο φόρος χρηματοοικονομικών συναλλαγών⁽¹⁶⁾.

9.4. Κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, οι κανόνες που ισχύουν για μεγάλες εταιρείες οι οποίες έχουν λάβει στήριξη από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία ορίζουν ότι πρέπει να «επιστρέφ[ουν] τη συνεισφορά από τα ΕΔΕΤ» εάν «εντός 10 ετών από την τελική πληρωμή» της ενίσχυσης που έλαβαν, «η παραγωγική [τους] δραστηριότητα μεταφέρεται εκτός της Ένωσης» [άρθρο 71 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁷⁾]. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι πρέπει να θεσπιστούν πιο αυστηρές διατάξεις για τη μελλοντική περίοδο προγραμματισμού, προκειμένου να προωθηθεί η επανεγκατάσταση στην ΕΕ και να διασφαλιστεί η συνοχή, να διατηρηθεί ο παραγωγικός ιστός και η παραγωγική ικανότητα, να ενισχυθεί η απασχόληση και να προωθηθεί μια πιο βιώσιμη «εδαφική ανάπτυξη».

⁽¹⁵⁾ Rodríguez-Pose, A. (2017), «The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)» [Η εκδίκηση των ασημαντων περιοχών (και ποιες δράσεις πρέπει να αναληφθούν στο πλαίσιο αυτό)], Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, τόμος 11, αριθ. 1, σ. 189–209.

⁽¹⁶⁾ ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 106.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320.

9.5. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης τη βελτίωση της δημοσιονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους βιωσιμότητας και αντλώντας διδάγματα από την παρακολούθηση τόσο των βέλτιστων πρακτικών όσο και των δημοσιονομικών σχεδίων για πράσινους προϋπολογισμούς. Επιπλέον, απαιτούνται φορολογικά κίνητρα προκειμένου οι εταιρείες και τα άτομα να πειστούν για την επένδυση σε πράσινες πρωτοβουλίες με κοινωνικό αντίκτυπο ⁽¹⁸⁾.

9.6. Για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη κατά τη μετάβαση σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία απαιτούνται μαζικές επενδύσεις, οι οποίες δεν μπορούν να υλοποιηθούν μόνο με δημόσιους πόρους και παραδοσιακή χρηματοδότηση μέσω της χορήγησης τραπεζικών δανείων. Τεράστια ποσά επενδύσεων θα απαιτηθούν από τον ιδιωτικό τομέα. Θα πρέπει να θεσπιστεί με συνεκτικό τρόπο ένας μηχανισμός για τη διοχέτευση χρηματοδοτικών πόρων του ιδιωτικού τομέα σε επενδύσεις που συμμορφώνονται με τα περιβαλλοντικά, τα κοινωνικά και τα σχετικά με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) κριτήρια. Ως εκ τούτου, οι στρατηγικές για την Τραπεζική Ένωση, την Ένωση Κεφαλαιαγορών, τη βιώσιμη χρηματοδότηση, την ψηφιακή χρηματοδότηση και τις ΜΜΕ αλληλοενισχύονται και δικαιολογούν τη διοχέτευση κεφαλαίων στα πιο παραγωγικά έργα. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη δημιουργία της πλατφόρμας για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και προβλέπει την επιτάχυνση της ανάπτυξης της κοινωνικής ταξινόμιας.

10. Αντίκτυπος στην απασχόληση

10.1. Καθώς η βιομηχανική μετάβαση συχνά απαιτεί μετάβαση από παλαιές και παραδοσιακές μεταποιητικές βιομηχανίες σε μελλοντοστραφείς δραστηριότητες (ακόμη και σε παραδοσιακούς τομείς), μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας από τον μέσο όρο (τουλάχιστον προσωρινά), διότι η αποβιομηχάνιση συγκεντρώνεται τοπικά και οι δεξιότητες εδράζονται σε παρακάμζοντες τομείς. Η πρόβλεψη και η συμμετοχή εκπροσώπων των εργαζομένων σε επίπεδο υποκαταστήματος και επιχείρησης και πριν ληφθούν οι αποφάσεις, είναι θεμελιώδους σημασίας. Είναι ζωτικής σημασίας οι πολιτικές αντιμετώπισης της βιομηχανικής μετάβασης να βοηθούν τους εργαζομένους και τις τοπικές κοινότητες, ιδίως τους εργαζομένους με αναπηρία και όσους ανήκουν σε άλλες ευάλωτες ομάδες, να διαχειριστούν τη μετάβαση με τις ελάχιστες δυνατές απώλειες, μεγιστοποιώντας ταυτόχρονα τα πιθανά οφέλη.

10.2. Δεξιότητες

10.2.1. Η επιτυχής μετάβαση στην εργασία του μέλλοντος απαιτεί προσαρμογή των πολιτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων στις τοπικές συνθήκες της αγοράς εργασίας. Ταυτόχρονα, η προσφορά δεξιοτήτων πρέπει να συνδυάζεται με τη ζήτηση δεξιοτήτων. Η καλύτερη πρόβλεψη του μελλοντικού αναγκαίου συνόλου δεξιοτήτων και η κατάλληλη προσφορά δυνατοτήτων επανεκπαίδευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στη διά βίου μάθηση, πρέπει να συνδυάζονται με πολιτικές που ενθαρρύνουν αφενός τις επενδύσεις σε νέες πηγές απασχόλησης και αφετέρου την αύξηση της παραγωγικότητας. Στο πλαίσιο της έρευνας και ανάπτυξης (E & A) της βιομηχανίας πρέπει να εξευρεθούν ευκαιρίες που θα παγιώσουν το τεχνολογικό προβάδισμα, το οποίο, με τη σειρά του, θα δημιουργήσει ευκαιρίες για αναβάθμιση δεξιοτήτων. Τα τεχνικά ιδρύματα, οι επαγγελματικές οργανώσεις και οι ΜΚΟ, καθώς και οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, θα διαδραματίσουν επίσης βασικό ρόλο στην παροχή υποστήριξης με τη μορφή προγραμμάτων επανεκπαίδευσης.

10.2.2. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η υποστήριξη των ατόμων μέσω της κατάρτισης στο πλαίσιο της δίκαιης ψηφιακής και πράσινης μετάβασης ξεκινά με την αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και με τη διασφάλιση της αναγνώρισης και πιστοποίησης των κύκλων μαθημάτων κατάρτισης που παρέχουν τη δυνατότητα να εντάσσεται η μη τυπική και η άτυπη μάθηση στα προσόντα ενός ατόμου ⁽¹⁹⁾.

10.3. Στο θεματολόγιο δεξιοτήτων θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων κατά τη διάρκεια των υποχρεωτικών κύκλων εκπαίδευσης/προγραμμάτων σπουδών και στη μάθηση για νέους και ενήλικες.

10.4. Η Επιτροπή δημοσίευσε ένα σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση (2021-2027) ⁽²⁰⁾. Αυτό θα πρέπει να αποτελεί εγκάρσια στρατηγική, η οποία θα μπορούσε επίσης να αυξήσει τη στρατηγική σημασία της εκπαίδευσης και της κατάρτισης διατομεακά σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

⁽¹⁸⁾ EE C 311 της 18.9.2020, σ. 63.

⁽¹⁹⁾ EE C 10 της 11.1. 2021, σ. 40.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf.

10.5. Σχέδιο δράσης για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

Οι δίκαιες μεταβάσεις απαιτούν επαρκείς κοινωνικές πολιτικές για την υποστήριξη καλών συνθηκών εργασίας, την ομαλή λειτουργία των συστημάτων συλλογικών διαπραγματεύσεων και εργασιακών σχέσεων και την παροχή κατάλληλης κοινωνικής προστασίας για να βοηθήσουν τους εργαζομένους σε μετάβαση. Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να υποβάλει ορισμένες προτάσεις πάνω στο επικείμενο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

10.5.1. Η ΕΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να επανεξετάσει την επάρκεια του κεκτημένου της ΕΕ για το εργατικό δικαίο, ενισχύοντας το για την καλύτερη υποστήριξη μιας δίκαιης μετάβασης προς όφελος των εργαζομένων.

10.5.2. Το δικαίωμα στην ασφάλεια και την υγεία είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα στον χώρο εργασίας για όλους τους εργαζομένους, ανεξάρτητα από τη σχέση εργασίας τους ή το είδος του επιχειρηματικού μοντέλου στο οποίο εργάζονται. Η ΕΟΚΕ ανησυχεί ότι ορισμένες νέες μορφές εργασίας που δημιουργούνται λόγω της κλιματικής και της ψηφιακής μετάβασης ενδέχεται να μην εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία. Επιπλέον, έχουν ήδη καταγραφεί σημαντικοί κίνδυνοι σε ψηφιακούς χώρους εργασίας, όπως η εντατικοποίηση της εργασίας, το άγχος και η ψυχοκοινωνική βία ⁽²¹⁾, και στο μέλλον μπορούμε να περιμένουμε την πρόκληση ατυχημάτων από την τεχνητή νοημοσύνη ⁽²²⁾, τα οποία και πρέπει να αποτρέψουμε. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ απαιτεί να προστατεύονται όλοι οι εργαζόμενοι στην ΕΕ από τη νομοθεσία για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία ⁽²³⁾.

10.5.3. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επανεξετάζει τακτικά τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ) και τους συναφείς κανονισμούς υπό το φως των τεχνολογικών εξελίξεων ⁽²⁴⁾.

10.5.4. Ο κοινωνικός διάλογος, σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση οικονομικών, εργασιακών και κοινωνικών πολιτικών. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει, στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου στα αρμόδια εθνικά, περιφερειακά και ευρωπαϊκά επίπεδα, την ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων «δίκαιης μετάβασης» για τη διαχείριση, την αλλαγή και την παροχή ελάχιστης προστασίας σε περιπτώσεις αναδιοργανωμένων χώρων εργασίας ή συλλογικών απολύσεων που προκύπτουν από μεταβάσεις (τεχνολογικές και δημογραφικές αλλαγές, παγκοσμιοποίηση, αλλαγή του κλίματος και κυκλική οικονομία), συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος συμμετοχής σε συλλογικές διαπραγματεύσεις, ώστε να ενσωματώνεται προορατικά η αλλαγή και να παρέχεται υποστήριξη στους πληττόμενους εργαζομένους (προσαρμογή της οδηγίας για τις ομαδικές απολύσεις) ⁽²⁵⁾.

10.5.5. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη διαβούλευσης και ενημέρωσης των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους κατά την εισαγωγή αλλαγών, νέων τεχνολογιών και συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης που ενδέχεται να οδηγήσουν σε αλλαγές στην οργάνωση της εργασίας, στην εποπτεία και τον έλεγχο της εργασίας, καθώς και σε συστήματα αξιολόγησης και πρόσληψης εργαζομένων. Πρέπει να εξασφαλιστούν σε όλες τις επιχειρήσεις δικαιώματα ενημέρωσης και διαβούλευσης, με την κατάλληλη εφαρμογή της οδηγίας για τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων, και θα πρέπει να θεσπιστεί ένα εναρμονισμένο πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά τη συμμετοχή σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ ζητά ένα ισχυρό και ουσιαστικό ευρωπαϊκό πλαίσιο πληροφόρησης, διαβούλευσης και συμμετοχής των εργαζομένων ⁽²⁶⁾ ως σημαντική πτυχή της ανάπτυξης δίκαιων οδών ανασυγκρότησης και/ή περιβαλλοντικής μετάβασης και ψηφιακής μετάβασης. Η Επιτροπή καλείται να προωθήσει τον κοινωνικό διάλογο με σκοπό τη συμμετοχή των εργαζομένων στις αποφάσεις για την κλιματική και την ψηφιακή μετάβαση σε όλα τα κράτη μέλη και να παρακολουθεί τα αποτελέσματα του εν λόγω διαλόγου μέσω του Ευρωπαϊκού εξαμήνου.

10.5.6. Υπάρχει ανάγκη να θεσπιστεί ένα πλαίσιο για την κοινωνικά υπεύθυνη αναδιάρθρωση και την προορατική εκτίμηση εταιρικής αλλαγής, το οποίο θα συμπληρώνει τα ισχύοντα δικαιώματα ενημέρωσης, διαβούλευσης και συμμετοχής των εργαζομένων και θα συνάδει με τα βασικά στοιχεία του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου ⁽²⁷⁾. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αναθεωρήσει το πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση και να προτείνει μια νομική βάση για συγκεκριμένους όρους του πλαισίου σχετικά με τη συμμετοχή των εργαζομένων, προκειμένου να βελτιωθεί η συμμετοχή των εργαζομένων στη διαχείριση των ζητημάτων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και στη διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού ⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ Έκθεση του ΔΟΕ το 2019 με τίτλο «*The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalised Work*» (Η απειλή σωματικής και ψυχοκοινωνικής βίας και παρενόχλησης στο ψηφιακό περιβάλλον εργασίας).

⁽²²⁾ ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 64.

⁽²³⁾ ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 52.

⁽²⁴⁾ ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 64.

⁽²⁵⁾ ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 1.

⁽²⁶⁾ ΕΕ C 10 της 11.1. 2021, σ. 14.

⁽²⁷⁾ ΕΕ C 161 της 6.6.2013, σ. 35.

⁽²⁸⁾ ΕΕ C 364 της 28.10.2020, σ. 1.

10.5.7. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να καθορίσει ένα ελάχιστο όριο δικαιωμάτων σε επίπεδο ΕΕ: η ΕΟΚΕ έχει ζητήσει δράση για την προστασία του ελάχιστου εισοδήματος ⁽²⁹⁾ με σκοπό την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, επομένως, επικροτεί τα σχέδια της Επιτροπής και της γερμανικής Προεδρίας του Συμβουλίου όσον αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για τα συστήματα ελάχιστου εισοδήματος ⁽³⁰⁾. Η ΕΟΚΕ έχει προτείνει να διερευνηθεί η δυνατότητα καθορισμού κοινών ελάχιστων προτύπων στον τομέα της ασφάλισης ανεργίας στα κράτη μέλη της ΕΕ ⁽³¹⁾. Η ΕΟΚΕ έχει επίσης ζητήσει μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τον κατώτατο μισθό και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις ⁽³²⁾ και επικροτεί ⁽³³⁾, ως εκ τούτου, την πρωτοβουλία της Επιτροπής για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽³⁴⁾.

10.6. Ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο

Η ΕΟΚΕ ζητεί η δίκαιη μετάβαση να τεθεί στο επίκεντρο της ανάκαμψης μέσω του κοινωνικού διαλόγου, με την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο σχεδιασμού μιας κοινωνικής, δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανικής μετάβασης, προκειμένου να καθοριστεί μια πορεία ανάκαμψης που θα περιλαμβάνει επενδύσεις σε θέσεις εργασίας, προστασία των δικαιωμάτων και μισθών αξιοπρεπούς διαβίωσης, την ανοικοδόμηση ισχυρών θεσμών στην αγορά εργασίας για όλους τους εργαζομένους, σύμφωνα με τις προηγούμενες δεσμεύσεις, καθώς και τη διασφάλιση κοινωνικής προστασίας.

Βρυξέλλες, 2 Δεκεμβρίου 2020.

Η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής
Christa SCHWENG

⁽²⁹⁾ ΕΕ C 190 της 5.6.2019, σ. 1.

⁽³⁰⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την «Ενίσχυση της προστασίας του ελάχιστου εισοδήματος με σκοπό την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 και μετέπειτα».

⁽³¹⁾ ΕΕ C 97 της 24.3.2020, σ. 32.

⁽³²⁾ ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 159.

⁽³³⁾ ΕΕ C 364 της 28.10.2020, σ. 1.

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες υπερψηφίστηκαν από το ένα τέταρτο τουλάχιστον των ψηφισάντων, απορρίφθηκαν στην πορεία των συζητήσεων (άρθρο 59 παράγραφος 3 του Εσωτερικού Κανονισμού):

α) Σημείο 2.1 (τροπολογία 9)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.1. Η παρούσα διερευνητική γνωμοδότηση ζητήθηκε από την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως συμβολή στο επικείμενο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πλάνου κοινωνικών δικαιωμάτων και την επόμενη Κοινωνική διάσκεψη κορυφής της ΕΕ, η οποία έχει προγραμματιστεί για τον Μάιο του 2021 στο Πόρτο. Η παρούσα διερευνητική γνωμοδότηση ζητήθηκε από την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σύμφωνα με την επιστολή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η γνωμοδότηση θα πρέπει να καλύπτει ιδίως τα ακόλουθα θέματα: δίκαιη μετάβαση, Πράσινη Συμφωνία, ψηφιακή μετάβαση, βιομηχανική στρατηγική, πολιτικές απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης, που βρίσκονται στο επίκεντρο μιας σειράς εν εξελίξει και μελλοντικών νομοθετικών και μη νομοθετικών φακέλων που συνδέονται με τον πράσινο και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 99

Κατά: 129

Αποχές: 20

β) Σημείο 2.2 (τροπολογία 10)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.2. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι έχουν έρθει αντιμέτωποι με τις τεράστιες οικονομικές και κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Πολλές επιχειρήσεις καταρρέουν, οι άνθρωποι χάνουν τις θέσεις εργασίας τους και τα νοικοκυριά χάνουν τα μέσα βιοπορισμού τους. Παρά τα άνευ προηγουμένου μέτρα οικονομικής διάσωσης που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων των μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας που εφαρμόστηκαν σε εργαζομένους και εταιρείες, οι οικονομικές προβλέψεις παρουσιάζουν μια πολύ ανησυχητική εικόνα. Η οικονομία της ΕΕ προβλέπεται να συρρικνωθεί κατά 8,3 % το 2020 και να αυξηθεί κατά 5,8 % το 2021. Επίσης, η ανάπτυξη το 2021 θα είναι ελαφρώς ασθενέστερη από όσο προβλεπόταν την άνοιξη ⁽¹⁾. Η πανδημία COVID-19 έχει πλήξει σοβαρά την ευρωπαϊκή οικονομία: πολλές επιχειρήσεις καταρρέουν, χάνουμε θέσεις εργασίας, τα νοικοκυριά χάνουν τα μέσα βιοπορισμού τους, ενώ η αποδοτικότητα των υπηρεσιών υγείας μειώνεται. Τα κράτη μέλη εμφανίζουν χρέη ρεκόρ, που υπερβαίνουν τους θεσπισθέντες κανόνες περί δαπανών, ενώ η ΕΕ έχει αναλάβει κοινό χρέος για πρώτη φορά. Επίσης, δεν γνωρίζουμε τις επιπτώσεις του Brexit και δεν ξέρουμε πότε θα τερματιστεί η πανδημία.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 95

Κατά: 140

Αποχές: 22

γ) Σημείο 2.3 (τροπολογία 11)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.3. Πρέπει να εντοπιστούν και να στηριχθούν οι καίριες βιομηχανίες και τομείς, από το ανθρώπινο δυναμικό έως την έρευνα, προκειμένου να αναπτυχθεί μια ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική που θα προστατεύει τους εν λόγω στρατηγικούς τομείς εντός της αγοράς και θα εγγυάται την ασφάλεια του εφοδιασμού με ζωτικούς πόρους. Η βιομηχανική πολιτική της Ευρώπης θα πρέπει να λειτουργήσει ως γενικό πλαίσιο συντονισμού όλων των διαφόρων ευρωπαϊκών πολιτικών με συνεκτικό και ολοκληρωμένο τρόπο για την εξασφάλιση συνεργειών. Στο πλαίσιο ενός τέτοιου μετασχηματισμού, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να χαράξει

⁽¹⁾ EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences (Θερινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2020: Μια ακόμα βαθύτερη ύφεση και μεγαλύτερες αποκλίσεις).

την πορεία και τα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν τις πολιτικές τους με αυτές της ΕΕ. Αυτό δεν σημαίνει μικροδιαχείριση, αλλά ευθυγράμμιση των πολιτικών έτσι ώστε να είναι συνεκτικές και να ενθαρρύνουν τον μετασχηματισμό. Αυτή η διαδικασία θα είναι δυνατή μόνο με την ενεργό συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων. ~~Χωρίς «κοινωνική συμφωνία» που θα βασίζεται στη δημοκρατική και ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών της ΕΕ, δεν θα υπάρξει Πράσινη Συμφωνία επωφελής για όλους.~~

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 91

Κατά: 137

Αποχές: 18

δ) Σημείο 2.5 [NEO] (τροπολογία 13)

Να προστεθεί το εξής νέο σημείο:

2.5. Η καλύτερη πολιτική απάντηση είναι η υλοποίηση των προσδοκίων του μέσου ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης «NextGenerationEU» («ΕΕ — Επόμενη γενιά»), το οποίο αποτελεί μοναδική ευκαιρία για μια ταχεία και μετασχηματιστική ανάκαμψη. Θα πρέπει να δοθεί ύψιστη προτεραιότητα στην ανάληψη σχετικής δράσης και στη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 97

Κατά: 136

Αποχές: 22

ε) Σημείο 2.6 [NEO] (τροπολογία 14)

Να προστεθεί το εξής νέο σημείο:

2.6. Οι προκλήσεις που συνεπάγεται το Brexit θα πρέπει να αντιμετωπιστούν δίνοντας ισχυρή ώθηση για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, η οποία δημιουργεί ένα πιο υγιές και ανταγωνιστικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 93

Κατά: 141

Αποχές: 20

στ) Σημείο 2.4 (τροπολογία 15)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.4. Σε αυτό το πλαίσιο, έχει αναδειχθεί σε σχέση με την περιβαλλοντική και τεχνολογική αλλαγή ο όρος «δίκαιη μετάβαση». Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η δίκαιη μετάβαση αποτελεί βασική συνιστώσα τόσο του προϋπολογισμού όσο και του σχεδίου ανάκαμψης που ωθεί προς μια πιο πράσινη ευρωπαϊκή οικονομία. Είναι, επομένως, απαραίτητη μια διευρυμένη αντίληψη της δίκαιης μετάβασης (που θα υπερβαίνει τις βασισμένες στον άνθρακα οικονομίες) ~~ώστε να υλοποιείται πλήρως ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων⁽²⁾, με βάση μια νέα κοινωνική σύμβαση, ενώ θα δίνεται ώθηση για μεταρρυθμίσεις σε σχέση με τα συστήματα αναδιανομής, η οποία θα βασίζεται στις ακόλουθες παραμέτρους: την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και την ισότητα των φύλων, ~~Ιδιαίτερα σημαντικές σε σχέση με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων είναι: οι~~ τις θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης του δικαιώματος της πρόσβασης στη διά βίου μάθηση ~~στην~~ ίση πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και σε κοινωνικές υπηρεσίες για όλους ~~στην~~ κοινωνική προστασία και ~~στην~~ ένταξη ευάλωτων ομάδων, όπως οι μακροχρόνια άνεργοι, οι γυναίκες, οι νέοι, οι νόμιμοι μετανάστες και τα άτομα με αναπηρία. Όλοι αυτοί οι σημαντικοί στόχοι μπορούν να επιτευχθούν με βάση μια ευημερούσα οικονομία, την προσφορά νέων θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης από τους εργοδότες και τις αναγκαίες επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες.~~

(2) European Economic and Social Committee's contribution to the European Commission's 2021 Work Programme (Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2021).

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 82

Κατά: 152

Αποχές: 20

ζ) Σημείο 2.5 (τροπολογία 16)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.5. Οι χώρες και οι περιφέρειες που βρίσκονται σε βιομηχανική μετάβαση συνήθως αντιμετωπίζουν προκλήσεις στον εκσυγχρονισμό της βιομηχανικής τους βάσης, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, στην αντιστάθμιση των απωλειών θέσεων εργασίας σε βασικούς τομείς και στην αύξηση της χαμηλής παραγωγικότητας που περιορίζει την αύξηση του εισοδήματος, την ανοδική σύγκλιση και την αντιστάθμιση των δυσμενών δημογραφικών τάσεων. Συνολικά, θα υπάρξει όφελος από την πράσινη και τεχνολογική πρόοδο και τις σχετικές εξελίξεις — ωστόσο, ορισμένες περιοχές και ομάδες του πληθυσμού, ιδίως ευάλωτες ομάδες όπως άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, Ρομά και νόμιμοι μετανάστες, κινδυνεύουν να μείνουν στο περιθώριο. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με τους μακροπρόθεσμους μετασχηματισμούς απαιτείται πρόβλεψη των αλλαγών και ενεργός διαχείριση της μετάβασης εκ μέρους των φορέων χάραξης πολιτικής, των κοινωνικών εταίρων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των βασικών ενδιαφερομένων σε αυτές τις χώρες και περιοχές. Ο κοινωνικός διάλογος, η ενημέρωση, η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων και των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους, επίσης στις διαδικασίες ~~συμπεριλαμβανομένων των οργάνων~~ λήψης αποφάσεων (συμβούλια και εποπτικά συμβούλια), διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αντιμετώπιση και την επιρροή στη λήψη εταιρικών αποφάσεων, ώστε η διαχείριση των μεταβάσεων να γίνεται με μελλοντοστραφή τρόπο. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει και να αναπτύξει την κοινωνική διάσταση της μελλοντικής επικαιροποιημένης βιομηχανικής στρατηγικής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 92

Κατά: 152

Αποχές: 17

η) Σημείο 2.6 (τροπολογία 17)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.6. Η αντιμετώπιση της πανδημικής κρίσης και η επιτυχής βιομηχανική μετάβαση είναι προς το συμφέρον όλων των ομάδων ενδιαφερομένων και απαιτεί κοινή προσπάθεια και κοινούς στόχους (όπως μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των επιχειρήσεων), και αποτελεσματικό κοινωνικό διάλογο σε κλίμα εμπιστοσύνης, καθώς και μια θετική στάση. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ορθή και συνεπώς βιώσιμη διοίκηση των επιχειρήσεων, με την από κοινού πρόβλεψη των αλλαγών, αποτελεί το κλειδί για την επιτυχία ~~πρέπει να βασίζεται στα δοκιμασμένα ελάχιστα κανονιστικά πρότυπα της εσωτερικής αγοράς, με τη φωνή των εργαζομένων να εκφράζεται μέσω ενημέρωσης, διαβούλευσης και της συμμετοχής τους στα συμβούλια των εταιρειών.~~

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 90

Κατά: 151

Αποχές: 18

θ) Σημείο 2.7 (τροπολογία 18)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.7. Η ψηφιοποίηση και ο αυτοματισμός έχουν και θετικά και αρνητικά αποτελέσματα για την οικονομία και την κοινωνία. Για την εν λόγω μετάβαση ~~απαιτούνται απαιτείται~~ αφενός προσεγγίσεις ρυθμιστικό πλαίσιο που θα ~~συμβαδίζουν~~ ~~συμβαδίζει~~ με τον ρυθμό του τεχνολογικού μετασχηματισμού και, αφετέρου, πρόβλεψη των επερχόμενων αλλαγών με τη συμμετοχή, για παράδειγμα, των κοινωνικών εταίρων. Τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων και τα συμβούλια εργαζομένων των ευρωπαϊκών εταιρειών μπορούν να χρησιμεύσουν ως θετικό πρότυπο υποχρεωτικής διασυννοριακής συμμετοχής των εργαζομένων όσον αφορά την εξισορρόπηση των συμφερόντων και την αναζήτηση λύσεων σε πνεύμα κοινωνικής εταιρικής σχέσης. Αυτό προϋποθέτει την

εξασφάλιση της κατάρτισης των εργαζομένων και τη διαπραγμάτευση συλλογικών συμβάσεων ή άλλων κοινωνικών συμφωνιών με σκοπό την υποστήριξη της αυτονομίας στην εργασία και τη διασφάλιση μιας καλής ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Η ψηφιοποίηση και η οικονομία του διαδικτύου είχαν επίσης ως αποτέλεσμα την εμφάνιση νέων μορφών εργασίας, όπως η εργασία σε πλατφόρμες, οι οποίες δεν προσφέρουν στους εργαζομένους καμία κοινωνική και εργασιακή ασφάλεια, ενώ συχνά οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε ιδιαίτερες επισφαλείς συνθήκες και με ασαφές καθεστώς. Οι συνθήκες εργασίας και το καθεστώς τους πρέπει να εναρμονιστούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να ενθαρρυνθούν η δίκαιη κινητικότητα και η ένταξη στην εσωτερική αγορά⁽³⁾. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαία τη δημιουργία ασφάλειας δικαίου για τους εργαζομένους, καθορίζοντας το νομικό καθεστώς εργασίας που θα διέπει την οικονομία ψηφιακής πλατφόρμας. Η χαμηλή ή ανύπαρκτη πρόσβαση σε κοινωνική προστασία συνεπάγεται κόστος, όχι μόνο για τους ίδιους τους εργαζομένους, αλλά και για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 88

Κατά: 149

Αποχές: 24

ι) Σημείο 2.8 (τροπολογία 19)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

2.8. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός συνεπάγεται επίσης δυνητικούς κινδύνους σε πεδία όπως η χρηματοοικονομική σταθερότητα, το οικονομικό έγκλημα και η προστασία των καταναλωτών. Οι εν λόγω κίνδυνοι ενδέχεται να αυξηθούν περαιτέρω λόγω του κατακερματισμένου ρυθμιστικού τοπίου στην ΕΕ και των ανομοιογενών παγκόσμιων εξελίξεων στη ρύθμιση του τομέα. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο η ΕΕ να δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο και σταθερό κανονιστικό πλαίσιο σε αυτόν τον τομέα. Συνιστά επίσης την επίτευξη παγκόσμιας λύσης στον φορολογικό τομέα σε επίπεδο ΟΟΣΑ το 2021 στην ΕΕ να δρομολογήσει εκ νέου την πρωτοβουλία της για τη φορολόγηση μεγάλων ψηφιακών εταιρειών⁽⁴⁾.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 89

Κατά: 149

Αποχές: 22

ια) Σημείο 5.2 (τροπολογία 21)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

5.2. Η στενή συνεργασία μεταξύ των κύριων τοπικών/περιφερειακών ενδιαφερομένων φορέων είναι απαραίτητη για τον προσδιορισμό των πιο βιώσιμων εφαρμογών και τη μεγιστοποίηση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Οι καλές πρακτικές των κοινωνικών εταιριών σε όλα τα επίπεδα βάσει συλλογικών συμβάσεων ή άλλες μορφές κοινωνικού διαλόγου, οι οποίες δημιουργούν ίσους όρους ανταγωνισμού για τους οικονομικούς ανταγωνιστές σε έναν τομέα ή μια περιοχή, αποτελούν σημείο αναφοράς για την προώθηση μιας στρατηγικής δίκαιης μετάβασης όσον αφορά την απαλλαγή από τον άνθρακα και άλλους στόχους της πολιτικής για το κλίμα⁽⁵⁾.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 93

Κατά: 146

Αποχές: 19

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (SOC/645) με θέμα «Λεξιπρεπής εργασία στην οικονομία των πλατφορμών».

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες».

⁽⁵⁾ Συμφωνία-πλαίσιο για τη δίκαιη μετάβαση στον τομέα της εξόρυξης άνθρακα και τη βιώσιμη ανάπτυξη των μεταλλευτικών κοινοτήτων, για την περίοδο 2019-2027 (Ισπανία)· Θέσεις εργασίας για το κλίμα (Πορτογαλία)· Συμφωνία κοινωνικών εταιριών για τη δίκαιη μετάβαση και την κλιματική αλλαγή (Ελλάδα)· Thyssenkrupp Steel Europe: Μελλοντικό σύμφωνο για τον χάλυβα 20-30 [Γερμανία (Μάρτιος 2020)].

ιβ) Σημείο 6.2 (τροπολογία 22)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

6.2. Μία από τις βασικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης για την εφαρμογή και παρακολούθηση της προόδου κοινωνικά δίκαιων μεταβάσεων είναι το Ευρωπαϊκό εξάμηνο. Είναι εξαιρετικά σημαντική η συνεχής διενέργεια κυκλικής αξιολόγησης των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών σε κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό εξάμηνο έχει αναπτύξει σταδιακά μια πιο κοινωνική διάσταση, ωστόσο συνεχίζουν να κυριαρχούν οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές του διαστάσεις. ~~Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ προτείνει την ενσωμάτωση νέων, βελτιωμένων, μετρήσιμων και συμπληρωματικών κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών δεικτών στο Ευρωπαϊκό εξάμηνο για την παρακολούθηση και εποπτεία όλων των πτυχών του ευρωπαϊκού πύλωνα κοινωνικών δικαιωμάτων και των αρχών του, καθώς και των 17 ΣΒΑ⁽⁶⁾, τη δημιουργία συνεργειών με τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων εισάγοντας την έννοια της βιώσιμης οικονομίας ευημερίας για όλους⁽⁷⁾, καθώς και στοχευμένες κοινωνικές και περιβαλλοντικές ειδικές συστάσεις ανά χώρα⁽⁸⁾. Το εξάμηνο έχει επίσης επανασχεδιαστεί ώστε να επιτρέπει αυξημένη δράση υποστήριξης της ανάκαμψης, η οποία, σύμφωνα με την ΕΟΚΕ, δύναται επίσης να συμβάλει στην ενίσχυση ανανέωση-ολόκληρου του μηχανισμού διακυβέρνησης της ΕΕ ώστε να λειτουργεί ως κατευθυντήρια δύναμη για την ενδυνάμωση ~~επιβίωση~~ της δημοκρατίας και την ανοδική σύγκλιση εντός της ΕΕ.~~

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 87

Κατά: 148

Αποχές: 21

ιγ) Σημείο 6.4 (τροπολογία 23)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

6.4. Επιπλέον, για να αντισταθμιστεί η θεσμική ανισορροπία στην οικονομική και κοινωνική διακυβέρνηση, η ΕΟΚΕ συνιστά τη χρήση ενός ορθά ισορροπημένου «χρυσού κανόνα»⁽⁹⁾ χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η μεσοπρόθεσμη χρηματοπιστωτική σταθερότητα κατά την εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ, ο οποίος να εξαιρεί τις δικαιολογημένες δημόσιες επενδύσεις από τον υπολογισμό του ελλείμματος και να λαμβάνει υπόψη του τη βιωσιμότητα των ισχυόντων και μελλοντικών επιπέδων χρέους, προκειμένου να διασφαλιστούν η σύγχρονη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και οι οικολογικές, εκπαιδευτικές και τεχνολογικές υποδομές, και να αποφευχθεί μια άνευ προηγουμένου ύφεση⁽¹⁰⁾.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 87

Κατά: 159

Αποχές: 16

ιδ) Σημείο 9.3 (τροπολογία 24)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

9.3. Η ΕΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αυξήσουν ~~ενισχύσουν~~ το επιχειρηματικό κλίμα και να διαθέσουν επαρκή χρηματοδότηση για επενδυτικές ανάγκες στο ΠΔΠ 2021-2027, προκειμένου να επιτευχθεί μια πραγματική και ριζική πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Για να επιτευχθεί επαρκής χρηματοδότηση, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης την ανάλυση των επιπτώσεων μιας διεύρυνσης του φάσματος των ιδίων πόρων, που ενδεχομένως προέρχονται από έσοδα από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ, από έναν μηχανισμό συνωριακής προσαρμογής άνθρακα (CBAM) και από μια ψηφιακή εισφορά λαμβάνοντας μέτρα όπως ο φόρος ψηφιακών υπηρεσιών, η κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών και ο φόρος χρηματοοικονομικών συναλλαγών⁽¹¹⁾.

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2020», ΕΕ C 120, της 14.4.2020, σ. 1.

⁽⁷⁾ Charveriat, C. και Bodin, E. (2020), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy* (Υλοποίηση της Πράσινης Συμφωνίας: ο ρόλος ενός μεταρρυθμισμένου Ευρωπαϊκού εξαμήνου στο πλαίσιο μιας νέας στρατηγικής για τη βιώσιμη οικονομία).

⁽⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ο ευρωπαϊκός πύλωνας κοινωνικών δικαιωμάτων — Αξιολόγηση της αρχικής εφαρμογής και συστάσεις για το μέλλον», ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 1.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 311 της 18.9.2020, σ. 1

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 311 της 18.9.2020, σ. 1

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 106.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 91

Κατά: 157

Αποχές: 13

ιε) Σημείο 9.4 (τροπολογία 25)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

9.4. Κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, οι κανόνες που ισχύουν για μεγάλες εταιρείες οι οποίες έχουν λάβει στήριξη από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία ορίζουν ότι πρέπει να «επιστρέφ[ουν] τη συνεισφορά από τα ΕΔΕΤ» εάν «εντός 10 ετών από την τελική πληρωμή» της ενίσχυσης που έλαβαν, «η παραγωγική [τους] δραστηριότητα μεταφέρεται εκτός της Ένωσης» [άρθρο 71 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου]. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι πρέπει να θεσπιστούν πιο αυστηρές διατάξεις για τη μελλοντική περίοδο προγραμματισμού, προκειμένου να προωθηθεί η επανεγκατάσταση στην ΕΕ και να διασφαλιστεί η συνοχή υπό το πρίσμα της στρατηγικής αυτονομίας, να διατηρηθεί ο παραγωγικός ιστός και η παραγωγική ικανότητα, να ενισχυθεί η απασχόληση και να προωθηθεί μια πιο βιώσιμη «εδαφική ανάπτυξη».

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 89

Κατά: 149

Αποχές: 19

ιστ) Σημείο 9.5 (τροπολογία 26)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

9.5. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης τη βελτίωση της δημοσιονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους βιωσιμότητας και αντλώντας διδάγματα από την παρακολούθηση τόσο των βελτιστων πρακτικών όσο και των δημοσιονομικών σχεδίων για πράσινους προϋπολογισμούς. Επιπλέον, ενδεχομένως να απαιτηθούν απαιτούνται φορολογικά κίνητρα προκειμένου οι εταιρείες και τα άτομα να κινητοποιηθούν πειστούν για την επένδυση σε πράσινες πρωτοβουλίες με κοινωνικό αντίκτυπο ⁽¹²⁾. Οι επιδοτήσεις αυτές θα πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά στο πλαίσιο ανάλυσης κόστους-οφέλους.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 93

Κατά: 154

Αποχές: 16

ιζ) Σημείο 9.6 (τροπολογία 27)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

9.6. Για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη κατά τη μετάβαση σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία απαιτούνται μαζικές επενδύσεις, οι οποίες δεν μπορούν να υλοποιηθούν μόνο με δημόσιους πόρους και παραδοσιακή χρηματοδότηση μέσω της χορήγησης τραπεζικών δανείων. Τεράστια ποσά θα απαιτηθούν από τον ιδιωτικό τομέα από κάθε είδους ιδιωτικά κεφάλαια επενδύονται κάθε χρόνο σε επίσημες οικονομικές δραστηριότητες σε όλο το φάσμα των βιομηχανικών τομέων, με κίνδυνο να καταλήγουν τελικά σε «μη ανακτήσιμα στοιχεία ενεργητικού» (sunk assets). Θα πρέπει να θεσπιστεί με συνεκτικό τρόπο ένας μηχανισμός για τη διοχέτευση χρηματοδοτικών πόρων του ιδιωτικού τομέα σε επενδύσεις που συμμορφώνονται με τα περιβαλλοντικά, τα κοινωνικά και τα σχετικά με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) κριτήρια. Ως εκ τούτου, οι στρατηγικές για την Τραπεζική Ένωση, την Ένωση Κεφαλαιαγορών, τη βιώσιμη χρηματοδότηση, την ψηφιακή χρηματοδότηση και τις ΜΜΕ αλληλοενισχύονται και δικαιολογούν τη διοχέτευση κεφαλαίων στα πιο παραγωγικά έργα. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη δημιουργία της πλατφόρμας για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και προβλέπει την επιτάχυνση της ανάπτυξης της κοινωνικής ταξινόμησης.

⁽¹²⁾ ΕΕ C 311 της 18.9.2020, σ. 63.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 74

Κατά: 154

Αποχές: 31

ιη) Σημείο 10.1 (τροπολογία 28)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

10.1. Καθώς η βιομηχανική μετάβαση συχνά απαιτεί μετάβαση από παλαιές και παραδοσιακές μεταποιητικές βιομηχανίες σε μελλοντοστραφείς δραστηριότητες (ακόμη και σε παραδοσιακούς τομείς), μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας από τον μέσο όρο (τουλάχιστον προσωρινά), διότι η αποβιομηχάνιση συγκεντρώνεται τοπικά και οι δεξιότητες εδράζονται σε παρακμάζοντες τομείς. Η πρόβλεψη και η συμμετοχή εκπροσώπων των εργαζομένων σε επίπεδο υποκαταστήματος και επιχείρησης και πριν ληφθούν οι αποφάσεις, είναι θεμελιώδους σημασίας. Είναι ζωτικής σημασίας οι πολιτικές αντιμετώπισης της βιομηχανικής μετάβασης να βοηθούν τους εργαζομένους και τις τοπικές κοινότητες, ιδίως τους εργαζομένους με αναπηρία και όσους ανήκουν σε άλλες ευάλωτες ομάδες, να διαχειριστούν τη μετάβαση με τις ελάχιστες δυνατές απώλειες, μεγιστοποιώντας ταυτόχρονα τα πιθανά οφέλη.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 88

Κατά: 149

Αποχές: 17

ιθ) Σημεία 10.5, 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6, 10.5.7 (τροπολογία 30)

Να διαγραφούν τα σημεία:

10.5. Σχέδιο δράσης για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

Οι δίκαιες μεταβάσεις απαιτούν επαρκείς κοινωνικές πολιτικές για την υποστήριξη καλών συνθηκών εργασίας, την ομαλή λειτουργία των συστημάτων συλλογικών διαπραγματεύσεων και εργασιακών σχέσεων και την παροχή κατάλληλης κοινωνικής προστασίας για να βοηθήσουν τους εργαζομένους σε μετάβαση. Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να υποβάλει ορισμένες προτάσεις πάνω στο επικείμενο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

10.5.1. Η ΕΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να επανεξετάσει την επάρκεια του κερτημένου της ΕΕ για το εργατικό δίκαιο, ενισχύοντας το για την καλύτερη υποστήριξη μιας δίκαιης μετάβασης προς όφελος των εργαζομένων.

10.5.2. Το δικαίωμα στην ασφάλεια και την υγεία είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα στον χώρο εργασίας για όλους τους εργαζομένους, ανεξάρτητα από τη σχέση εργασίας τους ή το είδος του επιχειρηματικού μοντέλου στο οποίο εργάζονται. Η ΕΟΚΕ ανησυχεί ότι ορισμένες νέες μορφές εργασίας που δημιουργούνται λόγω της κλιματικής και της ψηφιακής μετάβασης ενδέχεται να μην εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία. Επιπλέον, έχουν ήδη καταγραφεί σημαντικοί κίνδυνοι σε ψηφιακούς χώρους εργασίας, όπως η εντατικοποίηση της εργασίας, το άγχος και η ψυχοκοινωνική βία⁽¹³⁾, και στο μέλλον μπορούμε να περιμένουμε την πρόκληση ατυχημάτων από την Τεχνητή Νοημοσύνη⁽¹⁴⁾, τα οποία και πρέπει να αποτρέψουμε. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ απαιτεί να προστατεύονται όλοι οι εργαζόμενοι στην ΕΕ από τη νομοθεσία για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ Έκθεση του ΔΟΕ το 2019 με τίτλο «The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work» (Απειλή σωματικής και ψυχοκοινωνικής βίας και παρενόχλησης στο ψηφιακό περιβάλλον εργασίας).

⁽¹⁴⁾ ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 64.

⁽¹⁵⁾ ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 52.

10.5.3. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επανεξετάζει τακτικά τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ) και τους συναφείς κανονισμούς υπό το φως των τεχνολογικών εξελίξεων ⁽¹⁶⁾.

10.5.4. Ο κοινωνικός διάλογος, σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση οικονομικών, εργασιακών και κοινωνικών πολιτικών. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει, στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου στα αρμόδια εθνικά, περιφερειακά και ευρωπαϊκά επίπεδα, την ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων «δίκαιης μετάβασης» για τη διαχείριση, την αλλαγή και την παροχή ελάχιστης προστασίας σε περιπτώσεις αναδιοργανωμένων χώρων εργασίας ή συλλογικών απολύσεων που προκύπτουν από μεταβάσεις (τεχνολογικές και δημογραφικές αλλαγές, παγκοσμιοποίηση, αλλαγή του κλίματος και κυκλική οικονομία), συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος συμμετοχής σε συλλογικές διαπραγματεύσεις, ώστε να ενσωματώνεται προορατικά η αλλαγή και να παρέχεται υποστήριξη στους πληττόμενους εργαζομένους (προσαρμογή της οδηγίας για τις ομαδικές απολύσεις) ⁽¹⁷⁾.

10.5.5. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη διαβούλευσης και ενημέρωσης των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους κατά την εισαγωγή αλλαγών, νέων τεχνολογιών και συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης που ενδέχεται να οδηγήσουν σε αλλαγές στην οργάνωση της εργασίας, στην εποπτεία και τον έλεγχο της εργασίας, καθώς και σε συστήματα αξιολόγησης και πρόσληψης εργαζομένων. Πρέπει να εξασφαλιστούν σε όλες τις επιχειρήσεις δικαιώματα ενημέρωσης και διαβούλευσης, με την κατάλληλη εφαρμογή της οδηγίας για τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων, και θα πρέπει να θεσπιστεί ένα εναρμονισμένο πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά τη συμμετοχή σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ ζητά ένα ισχυρό και ουσιαστικό ευρωπαϊκό πλαίσιο πληροφόρησης, διαβούλευσης και συμμετοχής των εργαζομένων ⁽¹⁸⁾ ως σημαντική πτυχή της ανάπτυξης δικαίων οδών ανασυγκρότησης και/ή περιβαλλοντικής μετάβασης και ψηφιακής μετάβασης. Η Επιτροπή καλείται να προωθήσει τον κοινωνικό διάλογο με σκοπό τη συμμετοχή των εργαζομένων στις αποφάσεις για την κλιματική και την ψηφιακή μετάβαση σε όλα τα κράτη μέλη και να παρακολουθεί τα αποτελέσματα του εν λόγω διαλόγου μέσω του Ευρωπαϊκού εξαμήνου.

10.5.6. Υπάρχει ανάγκη να θεσπιστεί ένα πλαίσιο για την κοινωνικά υπεύθυνη αναδιάρθρωση και την προορατική εκτίμηση εταιρικής αλλαγής, το οποίο θα συμπληρώνει τα ισχύοντα δικαιώματα ενημέρωσης, διαβούλευσης και συμμετοχής των εργαζομένων και θα συνάδει με τα βασικά στοιχεία του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου ⁽¹⁹⁾. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αναθεωρήσει το πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση και να προτείνει μια νομική βάση για συγκεκριμένους όρους του πλαισίου σχετικά με τη συμμετοχή των εργαζομένων, προκειμένου να βελτιωθεί η συμμετοχή των εργαζομένων στη διαχείριση των ζητημάτων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και στη διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού ⁽²⁰⁾.

10.5.7. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να καθορίσει ένα ελάχιστο όριο δικαιωμάτων σε επίπεδο ΕΕ: η ΕΟΚΕ έχει ζητήσει δράση για την προστασία του ελάχιστου εισοδήματος ⁽²¹⁾ με σκοπό την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, επομένως επικροτεί τα σχέδια της Επιτροπής και της γερμανικής Προεδρίας του Συμβουλίου όσον αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για τα συστήματα ελάχιστου εισοδήματος ⁽²²⁾. Η ΕΟΚΕ έχει προτείνει να διερευνηθεί η δυνατότητα καθορισμού κοινών ελάχιστων προτύπων στον τομέα της ασφάλισης ανεργίας στα κράτη μέλη της ΕΕ ⁽²³⁾. Η ΕΟΚΕ έχει επίσης ζητήσει μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τον κατώτατο μισθό και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις ⁽²⁴⁾ και επικροτεί ⁽²⁵⁾, ως εκ τούτου, την πρωτοβουλία της Επιτροπής για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽²⁶⁾.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 93

Κατά: 149

Αποχές: 17

⁽¹⁶⁾ ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 64.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 1.

⁽¹⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ SOC/644 με θέμα «Ο κοινωνικός διάλογος υπέρ της οικονομικής βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας» (εγκρίθηκε στις 29.10.2020, αλλά δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη).

⁽¹⁹⁾ ΕΕ C 161 της 6.6.2013, σ. 35.

⁽²⁰⁾ Ψήφισμα της ΕΟΚΕ με θέμα «Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2021».

⁽²¹⁾ ΕΕ C 190 της 5.6.2019, σ. 1.

⁽²²⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την «Ενίσχυση της προστασίας του ελάχιστου εισοδήματος με σκοπό την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 και μετέπειτα».

⁽²³⁾ ΕΕ C 97 της 24.3.2020, σ. 32.

⁽²⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Αξιοπρεπείς κατώτατοι μισθοί σε ολόκληρη την Ευρώπη».

⁽²⁵⁾ Ψήφισμα της ΕΟΚΕ με θέμα «Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2021».

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

κ) Σημείο 10.6 (τροπολογία 31)

Να διαγραφεί το σημείο:

10.6. Ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο

Η ΕΟΚΕ ζητεί η δίκαιη μετάβαση να τεθεί στο επίκεντρο της ανάκαμψης μέσω του κοινωνικού διαλόγου, με την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο σχεδιασμού μιας κοινωνικής, δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανικής μετάβασης, προκειμένου να καθοριστεί μια πορεία ανάκαμψης που θα περιλαμβάνει επενδύσεις σε θέσεις εργασίας, προστασία των δικαιωμάτων και μισθών αξιοπρεπούς διαβίωσης, την ανοικοδόμηση ισχυρών δεσμών στην αγορά εργασίας για όλους τους εργαζομένους, σύμφωνα με τις προηγούμενες δεσμεύσεις, καθώς και τη διασφάλιση κοινωνικής προστασίας.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 85

Κατά: 146

Αποχές: 19

κα) Σημείο 1.1 (τροπολογία 1)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

1.1. Υφίστανται ορισμένες προϋποθέσεις προκειμένου η βιομηχανική μετάβαση προς μια πράσινη και ψηφιακή ευρωπαϊκή οικονομία να επιτύχει ένα βιώσιμο, δίκαιο και κοινωνικά αποδεκτό μέλλον στην Ευρώπη. Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη μια νέα κατάσταση. Η πανδημία COVID-19 έχει πλήξει σοβαρά την ευρωπαϊκή οικονομία: πολλές επιχειρήσεις καταρρέουν, χάνουμε θέσεις εργασίας, τα νοικοκυριά χάνουν τα μέσα βιοπορισμού τους, ενώ η αποδοτικότητα των υπηρεσιών υγείας μειώνεται. Συγχρόνως, η πανδημία έχει καταστήσει πιο επιτακτική την ανάγκη για ευρύτερη και μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη πολιτικής σε όλα τα επίπεδα, καθώς και για τη θέσπιση ενός εύρωστου ρεαλιστικού και φιλικού προς το περιβάλλον πλαισίου και προτύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των κρατών μελών και την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, καθώς και την αρχή της επικουρικότητας, ειδικά στο κοινωνικό θεματολόγιο. Το σχέδιο δράσης που ανακοινώθηκε για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε αυτήν την προσπάθεια.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 90

Κατά: 146

Αποχές: 18

κβ) Σημείο 1.5 [NEO] (τροπολογία 4)

Να προστεθεί το εξής νέο σημείο:

1.5. Η καλύτερη πολιτική απάντηση είναι η υλοποίηση των προσδοκιών του μέσου ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης «NextGenerationEU» («ΕΕ — Επόμενη γενιά»), το οποίο αποτελεί μοναδική ευκαιρία για μια ταχεία και μετασχηματιστική ανάκαμψη. Θα πρέπει να δοθεί ύψιστη προτεραιότητα στην ανάληψη σχετικής δράσης και στη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 97

Κατά: 136

Αποχές: 22

κγ) Σημείο 1.6 [NEO] (τροπολογία 5)

Να προστεθεί το εξής νέο σημείο:

1.6. Οι προκλήσεις που συνεπάγεται το Brexit θα πρέπει να αντιμετωπιστούν δίνοντας ισχυρή ώθηση για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, η οποία δημιουργεί ένα πιο υγιές και ανταγωνιστικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 93

Κατά: 141

Αποχές: 20

κδ) Σημείο 1.4 (τροπολογία 6)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

1.4. Για μια ανθεκτική, βιώσιμη, δίκαιη και ευημερούσα Ευρώπη απαιτείται ένα ρυθμιστικό ~~συνεκτικό~~ πλαίσιο ικανό να βελτιώσει τη διαδικασία δίκαιης μετάβασης λαμβάνοντας υπόψη τις ηθικές επιπτώσεις και το δημόσιο συμφέρον σε τομείς όπως η προστασία των καταναλωτών, η υγεία, η ασφάλεια και η ποιότητα. Η ΕΟΚΕ συνιστά στα ευρωπαϊκά και εθνικά θεσμικά όργανα να εισαγάγουν νέες δομές διακυβέρνησης που θα διασφαλίζουν την ενεργό συμμετοχή των φορέων της τοπικής οικονομίας, των κοινωνικών εταιρών και της κοινωνίας των πολιτών στον σχεδιασμό και την εφαρμογή δίκαιων μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι μεταβάσεις θα είναι κοινωνικά δίκαιες. Μία από τις βασικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης για την εφαρμογή και την παρακολούθηση της προόδου κοινωνικά δίκαιων μεταβάσεων είναι το Ευρωπαϊκό εξάμηνο. Η ΕΟΚΕ συνιστά να ενσωματωθούν στο Ευρωπαϊκό εξάμηνο νέοι, βελτιωμένοι, μετρήσιμοι και συμπληρωματικοί κοινωνικοί, οικονομικοί και περιβαλλοντικοί δείκτες για την παρακολούθηση και επιθεώρηση των αρχών του ευρωπαϊκού πλάνου κοινωνικών δικαιωμάτων.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 80

Κατά: 145

Αποχές: 16

κε) Σημείο 1.8 (τροπολογία 8)

Να τροποποιηθεί ως εξής:

1.8. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το σχέδιο δράσης που ανακοινώθηκε για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πλάνου κοινωνικών δικαιωμάτων. Το σχετικό κείμενο ~~Οι σχετικές εργασιακές πολιτικές της ΕΕ στο εργατικό δίκαιο θα πρέπει να ενισχυθεί ενισχυθούν~~ ώστε να υποστηρίξει ~~υποστηρίξουν~~ καλύτερα τη δίκαιη μετάβαση για τους εργαζομένους. Το σχέδιο δράσης πρέπει να καθορίζει ένα ελάχιστο όριο δικαιωμάτων σε επίπεδο ΕΕ, σε πεδία όπως: το δικαίωμα στην υγεία και την ασφάλεια που καλύπτουν όλους τους εργαζομένους και τις νέες μορφές εργασίας, τα δικαιώματα ενημέρωσης, η διαβούλευση, η συναπόφαση και η συμμετοχή, τα οποία δεν περιορίζονται μόνο σε καταστάσεις μετάβασης, τα δικαιώματα ή ανάπτυξης δεξιοτήτων, τα ελάχιστα πρότυπα για την ασφάλιση ανεργίας, τον κατώτατος μισθός, και ~~παι~~ συλλογικές διαπραγματεύσεις ή άλλα είδη συμφωνιών τηρουμένων των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Υπέρ: 98

Κατά: 148

Αποχές: 17